

SvD

Debattredaktionen
debatt@svd.se
Telefon 08-13 51 49

DEBATT

Redaktör
Carina StenSSon
Bitr redaktör
Carl-Johan
Bilkenroth

Webb:
SvD.se/debatt
Twitter:
twitter.com/
SvDDebatt
Facebook:
SvD Debatt

Mer debatt →

Socialtjänstens personal bör ha mänskligt arbetsliv

Situationen inom socialtjänsten är alarmerande, med stora arbetsmiljöproblem, visar en rapport som Vision har tagit fram. Landets socialtjänster har inte råd att förlora fler erfarna medarbetare, skriver **Veronica Magnusson** och **Dalia Eid**, fackförbundet Vision. **Näringsliv sid 2**

Mer debatt →

Dags för betyg i fjärde klass

Åtta av tio elever i årskurs 6 uppger att de jobbar hårdare när de får betyg. Då lär de sig mer. Och då stiger Pisa-resultaten. Nu är det dags att gå vidare med betyg från fjärde klass, skriver Liberalernas partiledare **Jan Björklund**. **SvD.se/debatt**

Låt Sverige förbli en rättsstat

KRIMINALITET I dag är uppklärningsprocenten för ett antal brott så låg att det går att tala om att lagar övergetts. Att rättsväsendet fungerar är en omistlig beståndsdel i en demokrati, skriver Per Tryding, Jan E Frydman och Thomas Ekenberg.

Av världens omkring 200 stater har Sverige länge ansetts som en av de bäst fungerande rättsstaterna. Det har blivit något vi tar för givet och därför glöms det ibland bort att det svenska välståndet till stora delar bygger på att vi upprätthåller ett fungerande rätts-samhälle som respekteras såväl i Sverige som inter-nationellt. Det finns ett samband mellan rättsväsen-dets kvalitet och ekonomisk tillväxt: ju högre kvali-tet, desto högre tillväxt. Till rättsväsendets kvalitet hör att antagna lagar tillämpas effektivt, och att äganderätten och avtalsfriheten respekteras, vilket ger incitament att ägna sig åt produktiv verksam-het. Att rättsväsendet fungerar är förstås inte bara en fråga om ekonomi utan kanske i första hand om vilket sorts samhälle vi vill leva i. Det är en omistlig beståndsdel i en demokrati.

Sverige har en stark ekonomi och har starka stats-finanser. Vi berömmar oss om vår budgetdisciplin. Men överskotten verkar ha skett mindre genom unika insikter i statskonst och mer genom att vissa grundläggande samhällsfunktioner försumrats. Att inte garantera lag och ordning i samhället är dock att äventyra själva fundamentet för dess goda ekonomi. Om vi, enkelt uttryckt, gemensamt stiftat lagar som innebär att det ska vara förbjudet att stjäla, råna, misshandla och mörda är det ansvariga poli-tikers och myndigheters skyldighet i en rättsstat att se till att dessa lagar inte bara tillämpas på ett rätts-säkert sätt, men också att de faktiskt tillämpas.

Polisens effektivitet för att förebygga brott kan ifrågasättas i dag. Av Eurostats statistik framgår till exempel att Sverige har fler överfall än jämförbara

Sverige har bara hälften så många poliser per capita som flertalet jämförbara länder, skriver artikelförfattarna. FOTO: BERTIL ERICSON/TT

länder de senaste åren med 800–900 fall per 100 000 invånare. Jämförbara länder som Finland, England och Belgien ligger runt 600. Polisen rapporterar enligt medierna att användandet av handgranater bland kriminella i Sverige saknar motstycke i vär-liden bland länder som inte är i krig. I medierna upp-märksammas ofta det extrema våldet, alltså mord och dråp. Vad gäller mord sticker Sverige inte ut de senaste åren i Eurostat, men det är farligt att betrakta denna utmaning som något som bara sker i utsatta områden. Stadsdelar i Stockholm, Göte-borg och Malmö pekas ut och detta kan ge intryck av att våld är lokala problem och lokala ansvar. De senaste åren turas storstadslänen om att inneha förstaplatsen i dödligt våld per capita. Men det är inte kommunerna som har ansvaret. Det är ett pro-blem som är statens och som ska lösas av staten. En

väsentligt starkare polisenärvaro skulle bidra till att förebygga fler brott.

Uppklärningsprocenten för ett antal brott är så låg att det i dag går att tala om att lagar övergetts. Brottsuppklärningsgraden är nu enbart cirka 14 procent av alla anmälda brott. För skadegörelse-brott har den nästan halverats: från 4,0 procent år 2010 till 2,1 procent förra året. Enbart 3,5 procent av bostadsinbrotten klarades upp förra året, och bara 12,6 procent av misshandelsbrotten. När människor upplever att polisen inte upprätthåller demo-kratiskt beslutade lagar rör vi oss mot en farlig gräns för rättssamhället. Risken är stor att alltmer rädsla och frustrerade medborgare tar lagen i egna händer eller lockas till snabba lösningar utan att bry sig om grundläggande krav på rättsssäkerhet.

Sverige har bara hälften så många poliser per capita som flertalet jämförbara länder enligt Euro-stat. Men även annat, som lagar och rättsväsendets organisation och arbetsmetoder, spelar förstås in. I Finland och Danmark begås färre brott trots färre poliser per capita.

Sverige berömmar sig om stabila offentliga finan-ser. Det finns till och med en lag om budgetbalans. Men att lyckas balansera budgeten är mindre impo-nerande om vi därigenom försummar att betala för samhällets grunduppgifter. Det gäller att nu snabbt komma på fötter. Sambanden mellan sysselsätt-ning, tillväxt och brottslighet är komplexa och interaktiva. Men vi menar att lag och ordning betar-lar sig själv, och skapar ett gott samhälle.

Frågan är hur förlorad kapacitet och kompetens i rättsväsendet kan återtas om reträtten går för långt. Låt oss slippa få reda på det.

PER TRYDING

fil dr, vice vd Sydsvenska Industri- och handelskammaren

JAN E FRYDMAN

advokat

THOMAS EKENBERG

advokat

INLÄGG | FÖRDRÖJD LAG

Låter ofrivilligt barnlösa lida

En ensamstående kvinna i Sve-rige kan endast få barn om man använder hennes egna ägg efter-som det inte är tillåtet med assi-sterad befruktning med både donerade spermier och donerat ägg, eller donerat redan befruk-tat ägg (embryodonation). Det innebär att ett olikkönat par som saknar förmåga att använda

egna ägg och spermier inte kan få hjälp av svensk hälso- och sjukvård. Eller att samkönade par som behöver donerade ägg inte heller omfattas, eftersom man inte får ta emot donation av både ägg och spermier. Många ofrivilligt barnlösa drabbas.

Begränsningarna i lagstift-ningen drabbar många ofrivilligt barnlösa och för ett år sedan kom utredningen "Olika vägar till föräldraskap" som föreslog en ändring av saken. Det ska bli tillåtet i Sverige att använda både donerade spermier och ägg vid assisterad befruktning. Äntligen

kan fler få möjligheten till hjälp med efterlängtade barn.

Utredningen innehåller dess-värre en mängd olika förslag till föräldraskap där vissa är poli-tiskt infekterade, medan andra som exempelvis embryodona-tion har en tydlig politisk enig-het. För att tala klarspråk är frå-gan om embryodonation, och flera andra viktiga frågor, såsom transpersoners rättigheter vid föräldraskap, inlåsta på grund av att utredningen även hanterar frågan om surrogatmoderskap.

RFSU varnade för problemet redan i fjol då vi lämnade vårt

remissyttrande: "RFSU anser att det är av stor vikt att frågorna i utredningen kan separeras och RFSU anser att dessa bör hante-ras separat i den fortsatta pro-cessen för att inte alla delar av utredningen ska bli inlåsta av den komplexa och politiska frå-gan om surrogatmoderskap."

Ett år senare kan vi konstatera att vi fått rätt i vår farhåga. Inte ens den akuta frågan om barn som blir statslösa vid surrogat-arrangemang i utlandet har lösts, trots att det stod klart vid RFSU:s seminarium i frågan under Alme-dalsveckan att samtliga partier

var överens om att man måste lösa det och att utredningen inte hade utrett frågan tillräckligt.

Det är hög tid för justitie-departementet och justitieminis-tern Morgan Johansson att komma med konkreta åtgärder och frigöra de frågor som skulle ge stora effekter för ofrivilligt barnlösa i stället för att låta dessa vara tyngda av en ideologisk fråga om surrogatmoderskap.

KRISTINA LJUNGROS

förbundsordförande RFSU

SARA BÄCKSTRÖM

förbundsjurist RFSU